

- یکشنبه ۳ دی‌ماه ۱۴۰۲**
- سال شانزدهم- شماره ۲۷۴۷**

سپهرغرب، گروه گردشگری – شهره کرمی: یک کارشناس گردشگری با بیان اینکه در گردشگری کودک نیاز به آموزش و ایجاد زیرساخت داریم، گفت: در حال حاضر این موضوع مغفول مانده و به‌صورت محدود و توسط برخی سازمان‌های مردم‌نهاد پیگیری می‌شود.

گردشگری کودک پدیده‌ای نو است که هنوز در دنیا آنطور که باید تعریف نشده؛ در واقع این نوع گردشگری با انگیزه تفریح، استراحت، لذت بردن و کسب تجربه توسط کودکان است.

فضاهای گردشگری طراحی شده مناسب با کودک می‌تواند کمک کند تا این افراد از سنین کمتر آموختن، تجربه کردن و مسئولیت‌پذیری را در کنار دیگر جذابیت‌ها داشته باشند.

شکل‌گیری رشد و هویت فردی و اجتماعی در دوران کودکی است و گردشگری کودک می‌تواند تأثیر بسزایی بر شخصیت کودکان و رشد تعامل آن‌ها در جامعه داشته باشد. سفر می‌تواند همانند یک مدرسه برای کودکان باشد تا با کسب تجربیات جدید در کنار مدیریت شرایط سخت، آشنایی با دیگر فرهنگ‌ها و گویش‌ها، تمرین استقلال نیز داشته باشند.

توضیح اهمیت اماکن تاریخی، توجه به نگهداری از آثار تاریخی و طبیعی از دیگر پیامدهای این موضوع است. به طور کلی سفر به کودکان این فرصت را می‌دهد تا ذهن خود را پرورش دهند و با موضوعات و مسائل از نزدیک روبه‌رو شده و موضوعات گردشگری را از نزدیک لمس کنند.

سفر کمک می‌کند که کودکان علاقه‌مندی‌های خود را بهتر بشناسند. همچنین حضور در فضاهای گردشگری حس همدلی آنان را افزایش داده و کمک می‌کند تا نیازهای دیگران را بهتر درک کنند.

تغییر در سبک زندگی، تبدیل خانواده‌های گسترده به خانواده‌های هسته‌ای، گسترش آپارتمان‌نشینی، کاهش جنب و جوش کودکان نسبت به گذشته در کنار دوران کرونا باعث شده تا کودکان کمتر در جامعه حضور داشته باشند. این عوامل موجب شکل‌گیری چنین نیازی در جامعه می‌شود تا ایده سفر به‌ویژه طبیعت‌گردی کودکان مورد توجه قرار گیرد.

با توجه به اهمیت زیرساخت‌های لازم در گردشگری برای کودکان خربنکار سپهرغرب با سید شهاب‌الدین هدایتی؛ دانشجوی دکتری گردشگری بولونیا ایتالیا و سید فرخ میرشاهزاده؛ دانش‌آموخته مدیریت گردشگری، گفت‌وگو کرده که در ادامه می‌خوانید:

کارشناس گردشگری با بیان اینکه به افراد در یک دامنه سنی خاص کودک می‌گوییم، اظهار کرد:

گردشگر نیز به افرادی اطلاق می‌شود که بیشتر از ۲۴ ساعت و کمتر از یک سال از محیط زندگی خود دور باشند.

سید شهاب‌الدین هدایتی در ادامه تصریح کرد: در گردشگری کودک، او از محیط زندگی خود خارج شده و به یک محیط دیگر به‌منظور هر یک از انواع گردشگری وارد می‌شود؛ اما این موضوع در کشور ما آنطور که باید مورد توجه قرار نگرفته و نیاز به آموزش و ایجاد زیرساخت دارد.

■ **زیرساخت‌های ما برای معلولان، کودکان و سالمندان مناسب نیست**

وی با بیان اینکه زیرساخت‌های ما برای چند طیف ازجمله معلولان، کودکان و سالمندان مناسب نیست، گفت: در زیرساخت، رفتار و نوع آموزش، نیازمند نگاه ویژه‌ای به این طیف‌ها است و مخصوص کودکان هستیم؛ چراکه دو طیف دیگر مشکل ساختاریافته دارند که باید حل شود، اما کودکان فقط نیاز به آموزش دارد و به‌دنبال آن بقیه موضوعات نیز حل خواهند شد.

این فعال گردشگری با عنوان اینکه آموزش به افراد مختلف در این حوزه کمک خواهد کرد، خاطرنشان کرد: در صورت تحقق آموزش زیرساخت‌های گردشگری بهبود خواهند یافت و وضعیت بهتری را در این خصوص شاهد خواهیم بود.

هدایتی با اشاره به اینکه برخی سازمان‌های مردم‌نهاد به گردشگری کودک می‌پردازند، افزود: البته فعالیت آن‌ها فقط در حد آموزش یا برگزاری مسابقات ورزشی یا نقاشی در چنین فضاهایی است.

وی با بیان اینکه بیشتر فعالیت آن‌ها جزئی بوده و از دستورالعمل‌های کشوری و سازمانی پیروی نمی‌کند، اظهار کرد: هر مجموعه بر اساس سلیقه خود و در مناطق گردشگرخیز مثل آذربایجان شرقی، خراسان، یزد، اصفهان، فارس، همدان و کرمانشاه بیشتر در این خصوص فعالیت دارند.

این کارشناس حوزه گردشگری در ادامه تصریح کرد: گردشگران خارجی و داخلی همواره در مناطق توریستی حضور خواهند داشت پس باید به کودکان نیز نحوه برخورد با گردشگر هم آموزش داده شود.

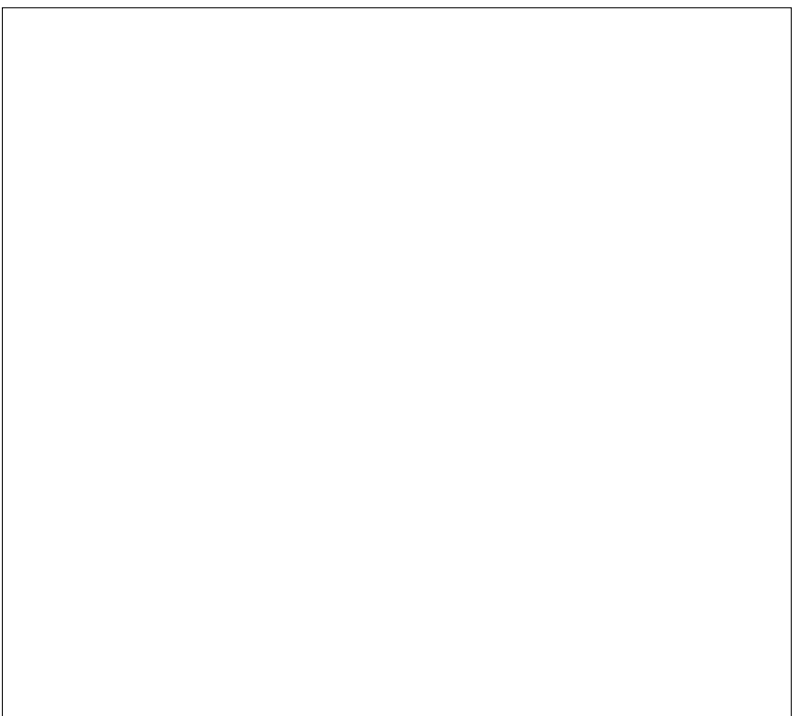
■ **لزوم توجه به آموزش گردشگری کودک در همدان**

هدایتی در بخش دیگر سخنان خود با بیان اینکه همدان یک پایلوت گردشگری در غرب و شمال غرب کشور است، تأکید کرد: همدان ظرفیت‌های گردشگری بسیار خوبی اعم از آثار تاریخی، طبیعی و منطقه کوهستانی دارد.

گردشگری

کودکان جایی در گردشگری ندارند

زیرساخت‌های ما برای چند طیف ازجمله معلولان، کودکان و سالمندان مناسب نیست.

وی در پایان با عنوان اینکه از دیگر موارد مورد توجه گردشگری در استان همدان دسترسی آسان و نزدیکی آن به پایتخت است، گفت: این ظرفیت در کنار انواع دیگر گردشگری، به نگاه ویژه نیاز دارد تا همه زیرساخت‌ها بازبینی شوند و به همه دست‌اندرکاران امر در خصوص گردشگری کودک آموزش‌های لازم داده شود.

■ **امروزه گردشگری برای همه، موردتوجه سازمان جهانی جهانگردی قرار دارد**

در ادامه دانش‌آموخته مدیریت گردشگری با اشاره به اینکه سازمان جهانی جهانگردی یک روبه را آغاز و بر آن تمرکز کرده و شعارهای مختلفی را در خصوص صنعت گردشگری مطرح می‌کند، گفت: یکی از شعارهایی که چندین سال است مورد توجه و تأکید قرار دارد، «گردشگری برای همه» است.

سید فرخ میرشاهزاده با بیان اینکه منظور از این شعار این است که حق مسلم هر انسانی است تا از خدمات گردشگری استفاده کند، تصریح کرد: شیخ ابوالحسن خرقانی بزرگ و عارف قرن ششم هجری که سخنان او در سردر سازمان جهانی گردشگری هک شده، عنوان می‌کند «هر آن کس که در این سرای درآید، نان‌ش دهد و از ایمانش هم‌رسید چراکه هر آن کس را که به درگاه باری تعالی به جان آرزد، یقیناً بر خوان بوالحسن

به نان آرزد».

وی در ادامه توضیح داد: این شعار ریشه فرهنگی تاریخی در فرهنگ و قاموس ما دارد ولی در عمل می‌بینیم این شعار هیچ‌جا محقق نشده است.

■ **در گردشگری توجه ما عمدتاً معطوف به بزرگسالان است**

این فعال صنعت گردشگری با تأکید بر اینکه جزئی از این همه، کودکان هستند، گفت: در سال‌های اخیر در ضوابط کیفیت خدمات در تأسیسات گردشگری، بخشی به‌عنوان ضابطه الزام‌آور تحت عنوان توسعه پایدار در نظر گرفته

شده که در آن نگاه به گردشگری برای همه است، یعنی مهیا کردن بستر استفاده معلولان، کم‌توان‌ها، افراد مسن و حتی کودکان مورد توجه قرار گرفته است.

میرشاهزاده در ادامه خاطرنشان کرد: اما متأسفانه ما تا به امروز نتوانسته‌ایم این امر را به‌درستی در زیرساخت‌های گردشگری خود محقق کنیم و توجه ما عمدتاً معطوف به بزرگسالان بوده و کمتر به خدمات‌رسانی به آیندگان صنعت گردشگری که کودکان هستند توجه داشته‌ایم.

■ **کودکان اولویت سرمایه‌گذاری در گردشگری ملی در دیگر کشورها هستند**

وی با اشاره به اینکه در دیگر کشورها کودکان در اولویت سرمایه‌گذاری در حوزه گردشگری ملی هستند، گفت: این برنامه‌ریزی از آن جهت است که بتوانند به‌واسطه تقویت ذهنی و ایجاد خاطره برای کودکان شرایطی را به‌وجود آورند که آن‌ها را وابسته روانی به مجموعه خود کرده و از این حضور مجدد آن‌ها بهره‌مند شوند.

این فعال گردشگری اظهار کرد: در سایر کشورها با استفاده از شخصیت‌های کودک‌محور سعی شده یک خاطره را در ذهن تمام انسان‌ها از پیر تا جوان هک کنند، به طور مثال وقتی آهنگ کارتون پلنگ صورتی از تلوزیون پخش می‌شود نخستین کسی که لبخند بر لبانش می‌نشیند بزرگسالان هر خانه هستند و آن خاطره تداعی‌گر دوران شیرین کودکی آن‌ها است. امروزه این موضوع با جدیت بیشتر وارد صنعت گردشگری شده و از آن استفاده مضاعف شده می‌شود.

■ **متأسفانه ما بستر مناسبی برای ارائه خدمات به کودکان نداریم**

میرشاهزاده با تأکید بر اینکه متأسفانه ما بستر مناسبی برای ارائه خدمات به کودکان نداریم، گفت: زیرساخت‌های ما حتی برای بزرگسالان، افراد مسن و افراد کم‌توان نیز مناسب نیست و هیچ اقدام قابل قبولی در این خصوص نشده است.

■ **عدم توجه به نیازهای کودکان در زیرساخت‌های کشور**

وی با اشاره به اینکه اگر به مرکز کانون پرورش فکری تهران به‌عنوان یک متولی امور کودک مراجعه کنید خواهید دید که راه‌پله آن برای بزرگسال طراحی شده، اظهار کرد: ما حتی در طراحی معبرها، رمپ‌ها و محیط‌های ایمن و ایمن‌سازی‌های پیرامونی خود به هیچ وجه به نیازهای کودک توجه نکرده‌ایم و این یک چالش بزرگ برای صنعت گردشگری کشور است.

این کارشناس حوزه گردشگری با اشاره به لغو

روادید ۳۲ کشور که اخیراً انجام شده، گفت: اگر قرار باشد به گردشگر خارجی نیز خدمات ارائه دهیم، آن‌ها نیز به این زیرساخت نیازمند هستند و این کمبود وجود دارد.

میرشاهزاده با بیان اینکه ما در الزامات خدمات کیفیت تأسیسات گردشگری یک سری موارد را حتی برای نوزادان پیش‌بینی کرده‌ایم، افزود: برای نوزادان و نیازهای آن‌ها باید در هتل‌ها تجهیزات مانند تخت‌خواب کودک و سایر لوازم مورد نیاز آن‌ها مانند تشکچه تعویض پوشک، شیرگرم‌کن و کالسکه کودک مهیا باشد.

وی با عنوان اینکه اگر بررسی کنید خواهید دید که در بیشتر هتل‌ها چنین امکاناتی وجود ندارد، اظهار کرد: هتل‌ها تنها برای اسلب مسئولیت از خود نهایتاً یک تخت کودک غیر استاندارد را در اتاق‌ها قرار داده‌اند که مناسب نیست.

دانش‌آموخته مدیریت گردشگری در بخش پایانی سخنان خود با بیان اینکه در حال حاضر خدمات ما حتی در حد متعارف و مطلوب برای گردشگری عادی هم نیست، افزود: باید یک تحول اساسی در صنعت گردشگری اتفاق بیافتد.

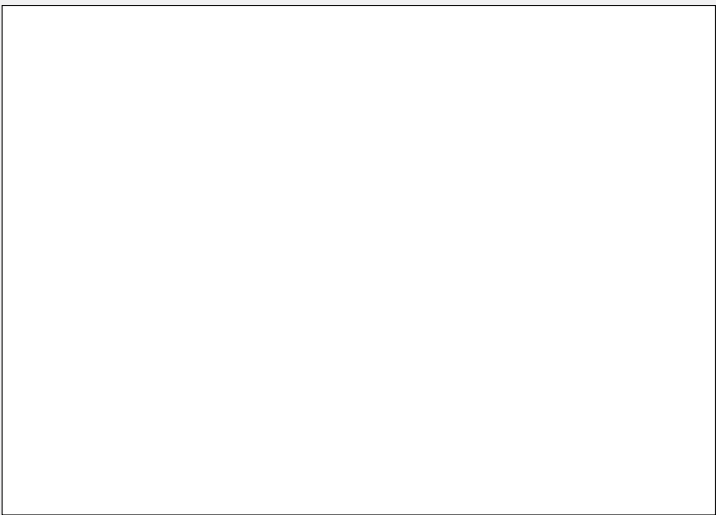
با توجه به آنچه بیان شد یکی از راه‌های افزایش مهارت‌های فردی و اجتماعی در کودکان، تعامل و حضور آن‌ها در اجتماع است. گردش و سفر با توجه به جذابیت‌های خاصی که برای کودکان دارد، خاطرات و تجربیات ماندگاری را برای آن‌ها رقم خواهد زد.

کرونا یکی از عواملی است که طی سال‌های اخیر باعث شده تا کودکان و نوجوانان کمتر در جامعه حضور داشته باشند پس لازم است تا علاوه بر مدرسه بسترهای دیگری نیز وجود داشته باشد تا کودکان بتوانند به‌صورت عینی با موضوعات مختلف آشنا شوند.

در برخی استان‌ها مانند خوزستان؛ اداره‌کل میراث‌فرهنگی، نخستین گشت تخصصی و هدفمند گردشگری کودکان را هم‌زمان با هفته ملی کودک برگزار کرده تا با آموزش ساده، مفاهیم میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی را به کودکان انتقال دهد. باید توجه داشت که جای چنین برنامه‌هایی در شهرهایی همچون همدان که اماکن تاریخی و ظرفیت‌های ناب گردشگری دارد، خالی است.

امروزه یکی از مهم‌ترین موضوعات که در همه فضاهای گردشگری ما نیاز است تا مورد بازنگری قرار گیرد و به آن توجه شود، ایجاد زیرساخت‌های سازگار با گروه‌های سنی مختلف و نیازهای آن‌هاست که کودکان یکی از مهم‌ترین بخش‌های حوزه گردشگری‌اند و نیاز است برای آن‌ها زیرساخت‌های لازم وجود داشته باشد.

حضور پررنگ رقبا در غیاب فرش دستباف ایران

از دست دادیم، گفت: بازارهای جهانی اینطور نیست که همواره منتظر و مستعد فرش ایران باشند و وقتی سفارشات طی این پنج سال دچار مشکل شوند، طبیعی است که کشورها به سراغ بازارهای دیگری می‌روند و این امر در رتبه فرش ایران اثرگذار است. بهرامی تأکید کرد: درحال حاضر هند، پاکستان، نپال و مصر در غیاب ما سفارش‌های بسیار پذیرفته و بازارها را به دست گرفته‌اند، در حالی که جذب مجدد کشورهای هدف دشوار و زمان‌بر است و ضعف سیاست بازاریارسای و بازاریابی در این زمینه نیز اثرگذار بوده است.

وی درباره اعزام هیئت‌های تجاری به نمایشگاه‌های خارجی نیز گفت: در دولت نهم هر مقدار فرش‌ی که توسط صادرکنندگان صادر می‌شد، دولت هم پنج درصد بابت جایزه صادراتی پرداخت می‌کرد، حتی ۵۰ درصد هزینه حضور در نمایشگاه‌های خارجی را می‌پرداخت ولی اکنون برای گرفتن تسهیلات با کارمزد پایین در مضیقه هستیم و تسهیلاتی هم که به تولیدکننده فرش و قالیپاف داده می‌شود با نرخ سود ۲۵ درصد است.

به گفته وی حضور در نمایشگاه‌ها هزینه‌بر است و بودجه و حمایتی در این خصوص وجود ندارد. بحث بازاریابی و بازاریسازی و حضور در نمایشگاه‌ها کم‌رنگ شده و موجب حضور رقبا و اشباع بازارها شده است.

رئیس باشگاه گردشگری فرهنگی پایدار یونسکو–ایران:

دیپلماسی گردشگری

بار بر زمین مانده حوزه دیپلماسی را به دوش می‌گیرد

هستند؟

■ **سیاست خارجی در خدمت رونق‌بخشی به صنعت گردشگری**

رئیس پژوهشکده تحقیقات راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام افزود: سیاست آسیایی و همسایگی نقش توازن‌بخشی در سیاست خارجی در روابط با همه مناطق و بخش‌های جهان دارد و بر توجه و تمرکز بیشتر به حوزه‌های مغفول تأکید می‌کند، به‌ویژه آنکه در دوران گذار، مناطق بین‌المللی اهمیت بیشتری پیدا کرده‌اند، بر همین اساس برگزاری همایش بین‌المللی سیاست آسیایی و همسایگی جمهوری اسلامی ایران توسط مطالعات منطقه‌ای دانشگاه تهران

و پژوهشکده تحقیقات راهبردی مجمع تشخیص مصلحت نظام مورد توجه قرار گرفت.

مجیدی تأکید کرد: اولویت ملی در دهه پیشرو اقتصاد است و سیاست خارجی در سطوح دو و چندجانبه، همسایگی، منطقه‌ای و قاره‌ای و بین‌المللی باید در خدمت اقتصاد ملی و رونق بخشی از جمله در حوزه صنعت گردشگری به‌عنوان صنعتی پیشران در اقتصاد ملی در کنار تعاملات فرهنگی بین‌المللی باشد. صنعت گردشگری هم می‌تواند با یک دیپلماسی پویا در خدمت برنامه‌های توسعه ملی و تحقق سیاست‌های همسایگی باشد

وی بر اهمیت بررسی علمی و پژوهشی نقش گردشگری در تعاملات بین‌المللی منطقه تأکید کرد و گفت: توسعه گردشگری میراث‌پایه و استفاده از ظرفیت‌های کنوانسیون‌های بین‌المللی در زمینه گردشگری و میراث فرهنگی یکی از راهبردهای ارزشمند برای توسعه دیپلماسی گردشگری است. رئیس باشگاه گردشگری فرهنگی پایدار یونسکو–ایران تصریح کرد: برای توسعه دیپلماسی گردشگری توره‌ای ترکیبی گردشگر با چند مقصد و چند کشور اجرا شود، اگر به توسعه پایدار گردشگری در چارچوب بهره‌مندی از میراث فرهنگی ملموس و ناملموس فکر می‌کنیم، باید مراکز مختلف منطقه‌ای یونسکو در ایران، ایجاد و فعال شوند؛ همچنین علاوه بر شبکه‌سازی صنایع‌دستی ملی باید شبکه‌سازی هنرهای سنتی و صنایع دستی در سطح بین‌المللی ایجاد شود.

مکمل در مسیر تحقق سیاست آسیایی و همسایگی جمهوری اسلامی ایران دانست گفت: دیپلماسی گردشگری چندزیست است، از یک سو قطعاً در حوزه دیپلماسی دولت‌پایه و قوه مجریه محور است و تکلیف حاکمیتی دارد و از سوی دیگر از زیست مردم‌پایه، غیردولتی و غیرحاکمیتی البته با پایش، نظارت، هدایت و حمایت حاکمیت برخوردار است، یعنی ترکیبی دو زیستی حاکمیتی و مردمی.

وی با اشاره به نسبت دیپلماسی و گردشگری گفت: گردشگری از یک سو مانند بسیاری از پدیده‌های اجتماعی پای خود را از مرزهای ملی فراتر می‌گذارد، زیرا جنس و ساختاری بین‌المللی دارد، بنابراین با دیپلماسی گره خورده است؛ از سوی دیگر، دیپلماسی نوین به این دلیل که می‌خواهد به تنوع‌سازی ابزارهای تحقق اهداف و تأمین منافع ملی بپردازد به سراغ دانش، هنر و صنعت گردشگری می‌آید.

■ **ایران جزو کشورهای پُر همسایه**

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران به پیشینه هنر و دانش دیپلماسی اشاره کرد و توضیح داد: دیپلماسی از گذشته‌های بسیار دور به ویژه از دوره شکل‌گیری نظم وستفالیایی (پیمان‌نامه صلح وستفالی ۱۶۴۸ میلادی) و شکل‌گیری دولت–ملت‌ها، حوزه انحصاری حاکمیت و دولت‌ها به مفهوم قوه مجریه بوده است، اما با متنوع شدن بازیگران روابط بین‌الملل از یک‌سو و متنوع شدن حوزه‌های عمل و اقدام بین‌المللی دولت‌ها از سوی دیگر، و همچنین علاقه پدیده‌های گوناگون